

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย

ในบทนี้ผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้ ประชากรคือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรยางตลาด จำกัด ที่มีหนี้ถึงกำหนดชำระในวันสิ้นสุดทางบัญชีการเงิน 31 มีนาคม 2543 อาศัยอยู่ใน ท้องที่ต่าง ๆ ของอำเภอยางตลาดรวม 15 ตำบล และอำเภอห้วยเม็ก 1 ตำบลรวม 16 ตำบล จำนวนสมาชิก 2,897 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

สมาชิกสหกรณ์การเกษตรยางตลาด จำกัด ที่มีหนี้ถึงกำหนดชำระในปีทางบัญชี 2542 กระจายอยู่ในท้องที่ทั้ง 16 ตำบล แต่ละตำบลมีปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานไม่เหมือนกันโดยมี 9 ตำบล ที่อยู่ในเขตชลประทาน 7 ตำบล อยู่นอกเขตชลประทาน เพื่อให้การกระจายของข้อมูล จึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) จากสมาชิกที่มีหนี้ถึงกำหนดชำระทุกตำบล โดยมีขั้นตอนการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

1.2.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้สูตรของ ยามาเน่ ทาโร (Yamane , Taro 1973:727) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง(จำนวน)

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดในที่นี้ใช้ร้อยละ 0.05

แทนค่าในสูตรได้ ดังนี้

$$n = \frac{2,897}{1 + 2,897(0.05)^2} = 351.47$$

จากการคำนวณหาขนาดตัวอย่าง โดยการใส่สูตร ยามาเน่ ดังกล่าว ได้หน่วยตัวอย่าง ประมาณ 351 ราย และในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความพร้อมในเรื่องของการเก็บรวบรวมข้อมูล และต้องการความถูกต้องน่าเชื่อถือในผลการวิจัยมากยิ่งขึ้น จึงเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างจากที่คำนวณได้ขึ้นเป็น 2 เท่า คือ ใช้หน่วยตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 672 คน จำแนกตามตำบลต่าง ๆ โดยใช้สูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$\text{จำนวนหน่วยตัวอย่างในแต่ละตำบล} = \frac{\text{จำนวนสมาชิกสหกรณ์ในตำบลนั้น ๆ}}{2,897} \times 672$$

1.2.2 ทำการคำนวณจำนวนหน่วยตัวอย่างจำแนกตามตำบลต่าง ๆ ดังแสดง
ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนหน่วยตัวอย่างแยกจำนวนตามตำบล

ที่	ชื่อตำบล	จำนวน กลุ่ม	กลุ่มที่	จำนวน ประชากร	จำนวน ตัวอย่าง
1	ตำบลยางตลาด	7	2,4,52,36,61,38,65	335	76
2	ตำบลคลองขาม	6	35,37,39,40,42,56	304	69
3	ตำบลหนองฮีเฒ่า	4	3,9,10,57	122	29
4	ตำบลหัวงัว	8	5,6,7,43,44,53,62,51	359	82
5	ตำบลอู่มเฒ่า	4	1,14,15,17	146	34
6	ตำบลนาดี	3	1,14,15,16	129	31
7	ตำบลดอนสมบุรณ์	3	12,24,50	82	19
8	ตำบลบัวบาน	7	20,22,46,47,48,49,64	258	60
9	ตำบลเว่อ	2	23,58	70	17
10	ตำบลนาเชือก	4	19,21,45,59	195	46
11	ตำบลอิติอ	5	31,33,34,55,66	186	44
12	ตำบลหัวนาคำ	6	28,29,30,32,54,63	294	68
13	ตำบลเขาพระนอน	1	18	138	33
14	ตำบลหนองตอกแป้น	2	8,11	107	25
15	ตำบลโนนสูง	4	25,26,27,67	116	38
16	ตำบลห้วยเม็ก	1	41	6	1
	รวม	67	รวม	2,897	672

1.2.3 ใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยรวบรวมชื่อของสมาชิกสหกรณ์ในแต่ละตำบล เรียงลำดับตามตัวอักษร แล้วจับสลากออกมาจนครบตามจำนวนที่ต้องการ 672 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (Research Instrument)

ในการวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสอบถาม(questionnaire) ที่สร้างขึ้นตามแนวของวัตถุประสงค์ของการวิจัย มีทั้งคำถามปลายเปิด (open ended questions) และคำถามปลายปิด(close ended questions) เพื่อรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากสมาชิกสหกรณ์ ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์ที่มีหนี้ถึงกำหนดชำระในปีทางบัญชี 2542 เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระยะเวลาการเป็นสมาชิก ลักษณะการถือครองที่ดิน การใช้ที่ดิน รายได้ประจำจากการเกษตร รายได้ประจำนอกการเกษตร ค่าใช้จ่ายประจำเกี่ยวกับการเกษตร ค่าใช้จ่ายประจำที่ไม่เกี่ยวกับการเกษตร มูลค่าทรัพย์สินในฟาร์ม เป็นต้น

ตอนที่ 2 เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการใช้เงินกู้ และการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์ เช่น การใช้เงินกู้ตามประเภทของเงินกู้ จำนวนเงินกู้ที่ถึงกำหนดชำระ การชำระคืนเงินกู้ เป็นต้น

ตอนที่ 3 เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ ความรับผิดชอบของสมาชิก โดยวัดจากการเข้าร่วมประชุมกลุ่ม การออมทรัพย์ด้วยข้าวเปลือก การออมทรัพย์แบบสัจจะ และการถือหุ้นประจำปี เป็นต้น

3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรทั่วไปและสมาชิกสหกรณ์ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ ฉลอง บุญพิทักษ์กุล (2528 : 739) วิทยานิพนธ์ของ อรวรรณ กมล (2536 : บทคัดย่อ) และ วิทยานิพนธ์ของ จันทร์ศรี สมวิลาศ (2536 : บทคัดย่อ)

3.2 ร่างแบบสอบถาม โดยอาศัยข้อมูลจากข้อ 1 ให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดในการวิจัยเกี่ยวกับการชำระหนี้คืนของสมาชิกสหกรณ์ จำนวน 3 ด้าน ได้แบบสอบถามจำนวน 33 ข้อ ดังนี้

3.2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก จำนวน 16 ข้อ

3.2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้เงินกู้และการชำระคืนเงินกู้ จำนวน 13 ข้อ

3.2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับความรับผิดชอบของสมาชิกสหกรณ์ จำนวน 4 ข้อ

3.3 นำร่างแบบสอบถาม เสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบแก้ไข เสนอแนะ ปรับปรุง เพื่อความเหมาะสมและความถูกต้องของแบบสอบถาม

3.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามข้อ 3 เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อ พิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหา คือ

3.4.1 นายสรพล เถระพัฒน์ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านนโยบายและแผน กรมส่งเสริมสหกรณ์

3.4.2 นายสุทัศน์ วงศ์สัมพันธ์ชัย ผู้อำนวยการกองแผนงาน กรมส่งเสริมสหกรณ์

3.4.3 นายอนิรุตม์ เกตุศิริ หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมงานสหกรณ์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสกลนคร

3.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ไขของผู้เชี่ยวชาญ ปรับปรุง แก้ไข แล้วนำ เสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบพิจารณาอีกครั้ง

3.6 นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขจากการแนะนำของคณะกรรมการควบคุม วิทยานิพนธ์ครั้งที่สอง แล้วมาปรับปรุงเป็นแบบสอบถามชิ้นใหม่ ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ไปทดลองใช้กับสมาชิกสหกรณ์ที่ไม่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นหน่วยตัวอย่าง จำนวน 50 คน หลังจากนั้นได้ปรับปรุงแบบสอบถามอีกครั้งหนึ่ง ได้แบบสอบถามจำนวน 26 ข้อ ดังนี้

3.6.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก จำนวน 12 ข้อ

3.6.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้เงินกู้และการชำระคืนเงินกู้ จำนวน 10 ข้อ

3.6.3 ข้อมูลเกี่ยวกับความรับผิดชอบของสมาชิกสหกรณ์ จำนวน 4 ข้อ

3.7 การหาคุณภาพเครื่องมือ

การหาคุณภาพของเครื่องมือ ซึ่งเป็นแบบสอบถามตามข้อเท็จจริง (Facts) ของ ผู้ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ ไม่ใช่แบบวัดหรือแบบทดสอบ ผู้วิจัยจึงเน้นที่ความเที่ยงตรงเชิง เนื้อหา(Content Validity) โดยให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ พิจารณาความสอดคล้องเที่ยงตรงระหว่างวัตถุประสงค์ของการวิจัยกับเครื่องมือเก็บรวบรวม ข้อมูลที่ปรับปรุงแก้ไขจนสมบูรณ์แล้ว

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection Procedures)

4.1 ทำหนังสือจากสำนักงานสหกรณ์อำเภออย่างตลาด ถึงผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรยางตลาด จำกัด เพื่อขอความร่วมมือจากสหกรณ์ในการทำวิจัยครั้งนี้

4.2 ประสานงานกับสหกรณ์การเกษตรยางตลาด จำกัด ในการออกไปประชุมกลุ่ม เพื่อจะได้ออกไปร่วมมือในการเก็บข้อมูล

4.3 เก็บรวบรวมข้อมูลตามกำหนดวันเวลา และสถานที่ที่ได้นัดหมายครบตามจำนวนที่ต้องการ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data)

ข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมได้จะนำมาจัดหมวดหมู่ และบันทึกคะแนนแต่ละข้อแต่ละคนลงในแบบรหัส (Coding Form) หลังจากนั้นจึงนำไปวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistic Package for The Social Science : SPSS for Windows) ซึ่งประกอบด้วยสถิติที่ใช้คือ

5.1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) เพื่ออธิบายสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลกระทบเกิดในสหกรณ์ และสมาชิกสหกรณ์ ข้อมูลสถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ความถี่ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.2 สถิติวิเคราะห์ เพื่อทดสอบสมมติฐานในการวิจัยดังนี้

วิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression Analysis) เพื่ออธิบายปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้คืนของสมาชิกสหกรณ์และการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient Analysis) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการชำระหนี้คืนของสมาชิกสหกรณ์ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Level of Significant) ที่ 0.05

โดยในการการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้คืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยางตลาด จำกัด ปี 2542 เป็นการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง ด้วยวิธี Forward เพื่ออธิบายปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้คืนเงินกู้ของสมาชิก สหกรณ์ โดยมีรูปแบบการ ดังนี้

สมการในรูปคะแนนดิบ

$$y = a + b_1 x_1 + b_2 x_2 + b_3 x_3 + \dots + b_9 x_9$$

y = ความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์ ในรูปคะแนนดิบ

a = ค่าคงที่ (Constant Term)

$b_1, b_2, b_3, \dots, b_9$ = ค่าสัมประสิทธิ์ (Coefficient)

$x_1, x_2, x_3, \dots, x_9$ = คะแนนดิบของตัวแปรอิสระ

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = B_1 Z_1 + B_2 Z_2 + B_3 Z_3 + \dots + B_9 Z_9$$

Z = ความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์ ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$B_1, B_2, B_3, \dots, B_9$ = ค่าสัมประสิทธิ์ (Coefficient)

$Z_1, Z_2, Z_3, \dots, Z_9$ = คะแนนมาตรฐานของตัวแปรอิสระ

6. ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งสิ้นเป็นเวลา 8 เดือน เริ่มตั้งแต่เดือน
เมษายน 2542 ถึงเดือน ตุลาคม 2543